



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 30/03

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. februára 2003 predbežne prerokoval sťažnosť A. L., bytom K., prechodne bytom B., Ukrajina, zastúpeného komerčným právnikom JUDr. J. F., K., vo veci porušenia čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, Úradu hraničnej a cudzineckej polície, sp. zn. PPZ-335-2/UHCP-CP-2002 z 15. mája 2002 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 SŽ 81/02 z 30. septembra 2002 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť A. L. o d m i e t a .

### **O d ô v o d n e n i e :**

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. novembra 2002 doručená sťažnosť A. L., trvale bytom K., prechodne bytom B., Ukrajina (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného komerčným právnikom JUDr. J. F., K., ktorou namieta porušenie čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, Úradu hraničnej a cudzineckej polície (ďalej len „úrad cudzineckej polície“), sp. zn.

PPZ-335-2/UHCP-CP-2002 z 15. mája 2002 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 SŽ 81/02 z 30. septembra 2002.

Pôvodne bolo k sťažnosti pripojené splnomocnenie pre menovaného komerčného právnika, ktoré nepodpísal sťažovateľ, ale jeho matka H. K. na základe všeobecného splnomocnenia sťažovateľa z 25. marca 2002. Po výzve ústavného súdu na odstránenie nedostatkov podania bolo 29. januára 2003 ústavnému súdu doručené splnomocnenie pre komerčného právnika JUDr. J. F. podpísané už samotným sťažovateľom.

Podľa názoru sťažovateľa porušenie jeho základného práva podľa čl. 14 dohovoru spočíva v jeho diskriminácii pre národnostný pôvod rozhodnutiami orgánov cudzineckej polície, na základe ktorých bol vyhostený z územia Slovenskej republiky ako štátny príslušník Ukrajiny na územie tohto štátu na dobu 10 rokov. V konaní týchto orgánov podľa sťažovateľa neboli brané do úvahy rozhodujúce skutočnosti, najmä to, že sťažovateľ na území Slovenskej republiky žije od veku 24 rokov, získal tu vzdelanie a žije tu aj jeho matka a súrodenci. Na území Ukrajiny sťažovateľ nikoho nemá, nemá žiadne prístrešie a v rozhodnutí orgánov cudzineckej polície vidí neľudský prístup k jeho osobe.

V doplnení svojho podania z 3. januára 2003 právny zástupca sťažovateľa uviedol, že sťažnosť „smeruje proti Ministerstvu vnútra SR, Prezídiu Policajného zboru, Úradu hraničnej a cudzineckej polície, Vajnorská 25, Bratislava“, ktoré rozhodlo o odvolaní sťažovateľa rozhodnutím sp. zn. PPZ-335-2/UHCP-CP-2002 z 15. mája 2002.

Z obsahu sťažnosti, z jej odôvodnenia a najmä z jej petitu vyplýva, že sťažovateľ sa domáha aj zrušenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 SŽ 81/02 z 30. septembra 2002, ktorým bolo konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia úradu cudzineckej polície sp. zn. PPZ-335-2/UHCP-CP-2002 z 15. mája 2002 zastavené z dôvodu, že žalobu o preskúmanie zákonnosti tohto rozhodnutia podala matka sťažovateľa, ktorá podľa právneho názoru najvyššieho súdu nebola oprávnená na podanie tejto žaloby svojím menom a ani ako splnomocnená zástupkyňa svojho syna nebola oprávnená požiadať o ďalšie zastupovanie (substitúciu) komerčného právnika v tejto veci, lebo sa tým dostala do rozporu s príslušným ustanovením Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého účastník sa môže dať zastúpiť aj ktorýmkoľvek občanom spôsobilým na právne úkony, avšak tento zástupca môže konať iba osobne.

Sťažovateľ sa „nestotožňuje s uvedeným záverom NS SR z dôvodu, že z územia SR bol vyhostený a do rozhodnutia druhostupňového správneho orgánu musel opustiť SR a preto vo veci mohol konať len v rámci splnomocnenej matky. Úkon, ktorý pre podanie žaloby urobila, je v súlade s ustanovením § 24 a § 32 Obč. zák. Tieto ustanovenia nevyklúčujú substitúciu, ktorá je v tomto prípade vynútená zákonom (§ 250a O. s. p.) a ktorú nevyklúča ani plnomocenstvo dané jej synom“.

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (...).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom pre odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (*mutatis mutandis* I. ÚS 12/01).

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

1. Sťažovateľ namietal predovšetkým porušenie svojho základného práva garantovaného v čl. 14 dohovoru rozhodnutím úradu cudzineckej polície sp. zn. PPZ-335-2/UHCP-CP-2002 z 15. mája 2002.

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv alebo slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv a slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sa namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie. Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha právomoc ústavnému súdu zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (*mutatis mutandis* I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd občana je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba

k dispozícii vo vzťahu k tomu základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

Keďže v danom prípade na preskúmanie uvedeného rozhodnutia orgánu cudzineckej polície podľa § 247 Občianskeho súdneho poriadku bola daná právomoc najvyššieho súdu a keďže sťažovateľ nevyčerpal účinné a dostupné právne prostriedky nápravy, pretože právne relevantným spôsobom nepodal návrh na preskúmanie rozhodnutia odvolacieho správneho orgánu, bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Sťažovateľ namieta aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 SŽ 81/02 z 30. septembra 2002, ktorým bolo konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia úradu cudzineckej polície sp. zn. PPZ-335-2/UHCP-CP-2002 z 15. mája 2002 zastavené z dôvodu, že žalobu o preskúmanie zákonnosti tohto rozhodnutia podala matka sťažovateľa, ktorá podľa právneho názoru najvyššieho súdu nebola oprávnená na podanie tejto žaloby svojim menom a ani ako splnomocnená zástupkyňa svojho syna nebola oprávnená požiadať o ďalšie zastupovanie (substitúciu) komerčného právnik v tejto veci.

Sťažovateľ sa nestotožňuje s najvyšším súdom v interpretácii ustanovení Občianskeho zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku o zastúpení na základe splnomocnenia a je toho presvedčená, že právnym názorom najvyššieho súdu uvedeným v napadnutom uznesení došlo k porušeniu jeho práva zákazu diskriminácie založenej na národnostnom princípe podľa čl. 14 dohovoru.

V súvislosti s uvedenou námietkou sťažovateľa ústavný súd poukazuje na to, že z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00). Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou

opakovane vyslovil právny názor, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnou zmluvou (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 13/00).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ vo svojej sťažnosti - okrem toho, že nie je spokojný so spôsobom, akým najvyšší súd interpretoval príslušné zákonné ustanovenia týkajúce sa zastúpenia na základe splnomocnenia - neuviedol žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usudzovať, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je postihnuté takými nedostatkami, ktoré by odôvodňovali záver o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a v konečnom dôsledku o porušení jeho základného práva označeného v sťažnosti. Skutočnosť, že sťažovateľ sa právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jeho základného práva označeného v sťažnosti. Je vecou správnych orgánov a všeobecného súdu vykladať zákony a tieto aplikovať na konkrétne prípady. Ústavný súd by nahradzoval činnosť týchto orgánov, pokiaľ by mal ich rozhodnutia z takéhoto pohľadu preskúmať. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je v intenciách jeho právomoci a v nijakom prípade ho nemožno považovať za arbitrárny alebo za zjavne neodôvodnený, a preto z ústavného hľadiska neospravedlňiteľný a neudržateľný.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol v tejto časti sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že podľa právneho názoru najvyššieho súdu sťažovateľ nebol účastníkom konania sp. zn. 6 SŽ 81/02 pred najvyšším súdom, preto napadnutým uznesením ani nemohlo dôjsť k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 14 dohovoru, teda zákazu diskriminácie založenej na národnostnom princípe, a *prima facie* nebolo možné konštatovať priamu súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a základným právom, porušenie ktorého sťažovateľ namietal.

Okrem toho možno konštatovať, že aj keby ústavný súd dospel k záveru, že postup najvyššieho súdu v uvedenej veci predstavoval sám osebe porušenie zákonnosti, vzhľadom

na obsah a povahu označeného práva nemôže táto skutočnosť viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa na zákaz diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru. Tohto článku dohovoru sa navyše nemožno domáhať samostatne bez vzťahu k inému ľudskému právu alebo slobode zaručených v dohovore (napr. Airey, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. októbra 1979, § 30).

Zo všetkých uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. februára 2003